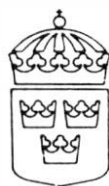

Motion till riksdagen

1987/88:Ub8

av Pär Granstedt m. fl. (c)

med anledning av prop. 1987/88:102 om utveckling
av yrkesutbildningen i gymnasieskolan

Mot.
1987/88
Ub8-14

Redan rubriceringen av ovannämnda proposition är missvisande. Regeringen främjar inte någon utveckling av gymnasieskolans yrkesutbildning – man förhindrar en utveckling! Redan 1984, när riksdagen fattade beslut om gymnasieskola i utveckling, hävdade vi från centern att även de yrkesinriktade utbildningsvägarna borde ha behandlats i ett sammanhang. När sedan en arbetsgrupp tillsattes, som fick till uppgift att göra en översyn, förordade vi bestämt att denna borde ha givits en parlamentarisk sammansättning. Med en sådan sammansättning hade man redan från början haft ett brett parlamentariskt stöd för en – redan då – mycket angelägen modernisering av gymnasieskolans yrkesutbildning.

Arbetsgruppens förslag, som överlämnades i februari 1986, fick trots detta ett mycket positivt mottagande, och praktiskt taget alla remissinstanser tillstyrkte förslagen i all huvudsak. Samtliga var dessutom ense om behovet av ett snabbt genomförande.

Mot denna bakgrund har det varit svårt att förstå att regeringen låtit så lång till förflyta utan att man kunnat prestera någon proposition i ärendet. Det enda besked vi har fått är "att beredningsarbete pågår och att det återstår några smärre problem av teknisk/juridisk art att lösa innan propositionen kan föreläggas riksdagen". Därför blev besvikelsen så mycket större när regeringen i budgetpropositionen inte aviserade en reform i full skala som alla väntade på, utan en begränsad försöksverksamhet som skall pågå i tre år och därefter utvärderas.

Försöksverksamheten skall dessutom omfatta endast 5 000 intagningsplatser per år under tre år fr. o. m. läsåret 1988/89 t. o. m. läsåret 1990/91. Detta innebär att en utvärdering av den första grupp elever som har tre års utbildning kan slutföras – i bästa fall – hösten 1991, och ett förslag till genomförande, baserat på detta begränsade underlag, kan komma tidigast våren 1992. Reformen kommer i så fall att ge effekter i form av bättre yrkesutbildning ca tio år efter det att förslagen presenterades av ÖGY! Detta är enligt vår mening en helt oacceptabel tidsutdräkt.

Vi anser dessutom att den föreslagna försöksverksamheten är helt onödig. Inom många av de yrkesinriktade linjerna på gymnasieskolan finns redan en betydande erfarenhet av arbetsplatsförlagd utbildning – erfarenheter som är fullt tillräckliga för att lägga till grund för en reform. Ett exempel är vårdlinjen där man har en mycket lång erfarenhet av arbetsplatsförlagd

yrkesutbildning. Ca 50 % av den totala vårdutbildningen, alla kategorier, är av hävd praktisk utbildning.

Centern förordar således ett genomförande av reformen i full skala utan föregående försöksverksamhet. Motiven för detta ställningstagande har vi närmare utvecklat i vår kommittémotion om grundskolan och gymnasieskolan som väcktes under allmänna motionstiden. För att reformen skall kunna förberedas på ett godtagbart sätt bör den genomföras först fr. o. m. höstterminen 1989.

Vi avvisar förslaget till försöksverksamhet av flera skäl. Som tidigare nämnts anser vi att den är obehövlig och att den kommer att försena reformen. Den är dessutom illa förberedd och forceras fram på ett sådant sätt att det kan leda till ett misslyckande, och därmed kan de ge goda intentionerna bakom reformen råka i vanrykte. Det är dessutom anmärkningsvärt att en stor del av planeringen och informationen måste ske "under förutsättning av riksdagens beslut". Regeringen måste planera sitt arbete och sina propositioner på ett sådant sätt att riksdagen kan fatta sina beslut utan onödig tidspress och skolväsendet därefter ges information om vad riksdagsbeslutet de facto innebär. Den nu förutskickade ordningen är synnerligen tveksam ur konstitutionell synpunkt.

Riksdagen kommer att fatta sitt beslut med anledning av regeringens proposition i början av juni månad, och skolstarten infaller i augusti. De elever som i år söker till gymnasieskolan har gjort sina preliminära val till de olika linjerna redan den 1 februari. Möjligheten till omval och kompletterande val står öppna fram till den 15 april. Vid denna tidpunkt har riksdagens utbildningsutskott ännu inte påbörjat den reella behandlingen av regeringens proposition om den planerade försöksverksamheten.

På vilket underlag och med vilken information skall 5 000 16-åringar förmås att välja en treårig yrkesutbildning i stället för den tvååriga de redan valt?

Vilken information skall ges till de elever som får nöja sig med en tvåårig utbildning? Kommer de att ges samma möjligheter på den framtida arbetsmarknaden? Kommer de att senare ges möjlighet att komplettera sin utbildning med ett färdigutbildningsår?

Kommer godkända och väl genomarbetade kursplaner att föreligga inom samtliga aktuella utbildningsvägar? Kommer erforderliga avtal att föreligga med parterna på arbetsmarknaden om elevstatus, om handledarutbildning, lämpliga utbildningsplatser etc?

Dessa – och en lång rad andra frågor – återstår att lösa. Detta leder oss fram till slutsatsen att den planerade försöksverksamheten ej bör genomföras från höstterminen 1988. Centern avvisar regeringens proposition om en treårig försöksverksamhet med gymnasial yrkesutbildning och begär ett nytt förslag med ett fullt genomförande av reformen fr. o. m. läsåret 1989/90. Ett sådant förslag bör i sina huvudsakliga delar vara baserat på de förslag som redovisades av arbetsgruppen för översyn av den gymnasiala yrkesutbildningen (ÖGY) och på de kompletterande synpunkter som framkommit under remissbehandlingen av detta betänkande.

Hemställan

Mot. 1987/88

Ub8

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag om en treårig försöksperiod avseende gymnasieskolans yrkesinriktade studievägar,
2. att riksdagen hos regeringen begär ett nytt förslag enligt de riktlinjer som anförts i motionen.

Stockholm den 5 april 1988

Pär Granstedt (c)

Larz Johansson (c)

Jan Hyttring (c)

Marianne Andersson (c)

Karl Boo (c)

Kerstin Göthberg (c)

Stina Gustavsson (c)